

УДК 343.35:351.74

Пантелеєв Сергій Миколайович,
аспірант Одеського державного
університету внутрішніх справ,
м. Одеса, Україна

ЗАГАЛЬНОДОСТУПНІ ЗНИЖКИ НА ТОВАРИ, ПОСЛУГИ, ЗАГАЛЬНОДОСТУПНІ ВИГРАШІ, ПРИЗИ, ПРЕМІЇ, БОНУСИ ЯК “ДОЗВОЛЕНІ” ПОДАРУНКИ ДЛЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

У статті досліджено питання отримання загальнодоступних знижок на товари, послуги, загальнодоступних вигравів, призів, премій, бонусів як “дозволених” подарунків для поліцейських. Розглянуто поняття “загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси”, що використовується в антикорупційному законодавстві для визначення “дозволених” подарунків. Запропоновані зміни до антикорупційного законодавства щодо закріплення цих понять.

Ключові слова: *корупція, антикорупційне законодавство, дозволені виграші, призи, премії, бонуси, загальнодоступні знижки, послуги.*

Боротьба з корупцією, що триває в Україні упродовж останніх років, призвела до встановлення законодавцем в діяльності поліцейських як осіб, що виконують функції держави, низки антикорупційних заборон та обмежень, серед яких одними з важливіших є заборони та обмеження щодо одержання подарунків, закріплені у ст. 23 Закону України від 14.10.2014 № 1700-VII “Про запобігання корупції” від (надалі – Закон № 1700-VII). Норми цієї статті забороняють поліцейським як спеціальним суб’єктам безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб у зв’язку зі здійсненням такими особами діяльності, пов’язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи й дозволяє отримувати дарунки від близьких осіб, що одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси та подарунки, котрі відповідають загальноновизнаним уявленням про гостинність, якщо вартість таких подарунків не перевищує встановленого у законодавстві розміру [1].

Метою статті є дослідження питань отримання загальнодоступних знижок на товари, послуги, загальнодоступних вигравів, призів, премій, бонусів як “дозволених” подарунків для поліцейських.

Лаконічність, неоднозначність та невизначеність окремих понять, що застосовуються в цій нормі, зумовила появу низки проблем під час їх застосування на практиці й, як наслідок, широку наукову дискусію, у якій взяли участь К.В. Берд-

© Panteleiev Serhii, 2020

нікова, Н.П. Бортник, О.О. Гладун, К.Г. Годуєва, Д.В. Гудков, О.О. Дудоров, З.А. Загиней, В.В. Сеник, В.М. Киричко, О.І. Клименко, О.В. Кобець, В.С. Ковальський, Т.О. Коломоєць, Р.О. Кукурудз, Т.С. Курило, О.І. Миколенко, Є.А. Стрельцов, П.С. Лютиков, О.А. Лупало, Т.Р. Масюта, І. П. Мельничук, Р.О. Мовчан, С.П. Рощупкін, А.С. Рокотянська, А.В. Тітко, В.О. Рядінська, Ю.О. Костенко, М.І. Хавронюк, С.Д. Хазанов, О.М. Шимон, Н.М. Ярмиш та інші.

Широка наукова полеміка, розгорнута навколо антикорупційних обмежень щодо одержання подарунків, обумовлена недоліками законодавства, що впливає на застосування його норм на практиці, породжує неоднозначну судову практику й розгубленість контролюючих органів при притягненні до відповідальності осіб, що порушують заборони та обмеження щодо одержання подарунків. Для поліцейських зазначена проблема набуває особливої актуальності, оскільки, з одного боку, вони є спеціальними суб'єктами, що виконують функції державної влади, а з іншого, вони є суб'єктами, які здійснюють контроль за виконанням цих заборон та обмежень.

Особливу увагу привертає аналіз поняття “загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси”, що використовується в антикорупційному законодавстві, для визначення “дозволених” подарунків – поліцейські можуть отримувати подарунки, які одержуються ними як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Аналіз міжнародного законодавства в якому закріплюються основні антикорупційні стандарти, досягнення яких прагне Україна (Декларації Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях, Конвенції з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій, Конвенції проти корупції, Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією, кодексів поведінки державних службовців, Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування тощо) переконує, що норми, які б визначали межі “дозволених” подарунків для спеціальних суб'єктів і відносили до них можливість отримання такими суб'єктами загальнодоступних знижок на товари, послуги, загальнодоступних виграшів, призів, премій, бонусів у цих нормативних актах не міститься, отже, національний законодавець запровадив зазначену норму без необхідності дотримуватися міжнародних антикорупційних стандартів. Її введення можна вважати цілком доречним, оскільки обмеження прав спеціальних суб'єктів на отримання різноманітних виграшів, знижок, бонусів у сучасному світі, коли маркетингові стратегії залучення нових клієнтів та покупців ґрунтуються саме на наданні таких виграшів, знижок, бонусів було б невірним. Водночас, нескладно уявити ситуацію, коли спеціальному суб'єкту надається індивідуальна знижка, яка може бути завуальованим хабаром, спробою “налагодити відносини” та ін. Саме тому необхідно дослідити поняття загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси в контексті антикорупційного законодавства.

У нормах Закону № 1700-VII визначення цих понять не міститься. О. Гладун, К. Годуєва [2, с. 32–39], О.А. Лупало, А.С. Рокотянська [3, с. 15–21] та інші, досліджуючи це питання в своїх роботах, доходять згоди щодо доцільності визначення в нормах Закону № 1700-VII цих понять, наполягаючи, що їх відсутність створює проблеми при кваліфікації діянь спеціальних суб'єктів та їх виявленні. Аналіз судової практики з цього питання переконує у правильності такого підходу. Яскравим прикладом щодо цього питання стала Постанова Печерського районного суду м. Києва від 15.02.2017 у справі № 757/60931/16-п, згідно з якою народний депутат отримав знижку при купівлі квартири у розмірі 1 801 600 грн, але суд закрив справу за відсутності події і складу адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-5 КУпАП, оскільки не побачив зв'язку між отриманням народним депутатом України знижки та використанням ним своїх повноважень [4].

Досліджуючи питання визначення понять “загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси”, О. Гладун, К. Годуєва пропонують визначити загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси як можливість отримання виграшів, призів, премій, бонусів, певних знижок на товари, послуги будь-якою особою, яка виконала усі, наперед обумовлені у відповідному розпорядчому документі, умови участі у таких розіграшах, розпродажах тощо [2, с. 32–39]. Поділяємо позицію щодо доцільності закріплення в нормах Закону № 1700-VII поняття “загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси” і зробимо спробу розробити ці поняття.

Згідно із тлумачним словником “загальнодоступний” слід розуміти як приступний, доступний для всіх (за ціною, можливістю користуватися тощо), зрозумілий для всіх [5, с. 69]. З огляду на етимологічне визначення цього слова та на зміст норм Закону № 1700-VII, загальнодоступним можна вважати доступний для всіх, такий, яким може скористатися будь-хто.

Знижкою, згідно зі словником української мови, є зменшення призначеної установленної ціни, норми та ін.; виділяються бонусна, дилерська, кількісна, сезонна, спеціальна, торговельна, функціональна, цінова знижки [6, с. 123]. У законодавстві поняття “знижка” закріплюється у п. 6 ч. 1 ст. 1 Закону України від 21.06.2012 № 5007-VI “Про ціноутворення” як зменшення ціни товару виробником (постачальником) під час його продажу (реалізації) [7], а в ст. 1 Закону України від 30.07.1996 № 270/96-ВР “Про рекламу” додатково закріплюється, що таке зменшення ціни товару є тимчасовим [8]. Крім цього, у ч. 4 ст. 15 Закону України від 12.05.1991 № 1023-XII “Про захист прав споживачів”, ч. 5 ст. 15 Господарського кодексу України закріплюється, що вживання понять “знижка” або “зменшена ціна” або будь-яких інших, аналогічних за значенням, дозволяється лише з додержанням таких умов: 1) якщо вони застосовуються до продукції, яку безпосередньо реалізує суб'єкт господарювання; 2) якщо подібна знижка або зменшення ціни застосовується протягом визначеного та обмеженого періоду часу; 3) якщо ціна продукції є нижчою від її звичайної ціни [9, 10]. При цьому знижки встановлюються після публічного повідомлення про початок застосування знижок, при якій до споживачів доводиться інформація про ціну продукції, що була встановлена до початку застосування знижок, а також ціну цієї продукції, встановлену після їх

© Panteleiev Serhii, 2020

застосування (ч. 6 ст. 15 Закону України від 12.05.1991 № 1023-XII “Про захист прав споживачів”) [9].

З огляду на це, загальнодоступні знижки на товари/послуги можна визначити як тимчасове зменшення ціни товару виробником (реалізатором/постачальником) під час його продажу (реалізації/надання), яке запроваджується після публічного повідомлення про початок застосування знижок, при якій до споживачів доводиться інформація про ціну продукції, що була встановлена до початку застосування знижок, а також ціну цієї продукції, встановлену після їх застосування, якими можуть скористатися всі особи, що купують товар (отримують послуги) у виробника (реалізатора/постачальника).

Продовжуючи аналіз п. 2 ч. 2 ст. 23 Закону № 1700-VII, переходимо до дослідження загальнодоступних вигравів, призів як виду “дозволенних” подарунків, передбачених в антикорупційному законодавстві. Семантично значення цих слів майже ідентичні: вигреш визначається як “здобуття, одержання чого-небудь в процесі гри або розігрування чогось” [5, с. 378], а приз – як сувенір або коштовна нагорода за перемогу в конкурсі або змаганні [5, с. 612].

У національному законодавстві зазначені поняття використовуються як тотожні. Так, у Законі України від 06.09.2012 № 5204-VI “Про державні лотереї в Україні” поняття “приз (вигреш)” визначається як кошти, майно, майнові чи немайнові права, які підлягають виплаті (видачі) гравцеві в разі його виграшу в державну лотерею відповідно до оприлюднених умов її проведення [11]. Поняття вигравів (призів) зустрічалося в українському законодавстві й у інших нормативних актах – Ліцензійних умовах провадження організації діяльності із проведення азартних ігор і Порядку контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження організації діяльності із проведення азартних ігор, затверджених Наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 18.04.2006 № 40/374 [12], Ліцензійних умовах провадження господарської діяльності з організації та утримання тоталізаторів, гральних закладів у місті Києві, затверджених Наказом представництва Держпідприємництва України [13], які втратили чинність на підставі Закону України від 15.05.2009 № 1334-VI “Про заборону грального бізнесу в Україні” [14]. Отже, як слушно підкреслює В.О. Рядінська, єдиною легітимною грою, умовами проведення якої передбачається розігреш призового (виграшного) фонду між її гравцями, є державна лотерея [15, с. 41]. За інформацією, розміщеною на офіційному сайті Міністерства фінансів України, на сьогодні діяльність з випуску та проведення державних лотерей здійснюють чотири суб’єкти господарювання – підприємство зі 100% іноземних інвестицій “Українська Національна Лотерея”, ТОВ “М.С.Л.” ПрАТ “Патріот”, ПАТ “Державний ощадний банк України”, а решта суб’єктів господарської діяльності, які займаються лотерейним бізнесом, набувають статусу розповсюджувачів (які за дорученням оператора державних лотерей здійснюють у сукупності або окремо прийняття ставок безпосередньо у гравців, виплату призів, а також інші операції, пов’язані з розповсюдженням державних лотерей) [16]. Отже, можна було б констатувати, що легітимно поліцейські можуть отримати вигреш виключно у разі його виграшу в державну лотерею відповідно до оприлюднених умов її проведення, тобто – індивідуальний вигреш виключається, але вигреші можуть от-

© Panteleiev Serhii, 2020

римуватися в результаті дій, які не визначаються законодавством як азартні ігри. Так, Законом України “Про заборону грального бізнесу в Україні” зазначається, що не є азартними іграми: розіграші на безоплатній основі з рекламуванням (популяризацією) окремого товару, послуги, торгової марки, знаків для товарів і послуг, найменування або напрямів діяльності суб’єктів господарювання; розіграші у вигляді конкурсів (ігор, вікторин), умови яких передбачають безоплатне набуття особою статусу її учасника та отримання учасником, який виявив кращі особисті знання та вміння; розіграші на безоплатній основі для розважальних, благодійних або пізнавальних цілей [17]. Отримання поліцейськими виграшів у таких випадках (якщо вони здійснювалися за умов загальнодоступності) також будуть “дозволеними” подарунками.

Беручи до уваги зазначене вище, пропонуємо в ст. 1 Закону № 1700-VII закріпити поняття “загальнодоступні виграші (призи)” у значенні коштів, майна, майнових чи немайнових прав, які підлягають виплаті (видачі) гравцю у разі його виграшу в державну лотерею; у розіграші на безоплатній основі з рекламуванням (популяризацією) окремого товару, послуги, торгової марки, знаків для товарів і послуг, найменування або напрямів діяльності суб’єктів господарювання; у розіграші у вигляді конкурсів (ігор, вікторин), умови яких передбачають безоплатне набуття особою статусу її учасника та отримання учасником, який виявив кращі особисті знання та вміння; у розіграші на безоплатній основі для розважальних, благодійних або пізнавальних цілей, відповідно до оприлюднених умов їх проведення.

Продовжуючи аналіз п. 2 ч. 2 ст. 23 Закону № 1700-VII, переходимо до дослідження премій як виду “дозволенних” подарунків, передбачених в антикорупційному законодавстві. Семантично премія (від лат. *praemia* – нагорода, відзнака) визначається як форма заохочення успіхів, досягнутих у праці, науці, літературі, мистецтві чи іншій суспільно корисній діяльності [18, с. 736]. Премія присуджується, як правило, на конкурсній основі і супроводжується врученням відзнаки, медалі, призу, диплому, грошових коштів і/або інших нагород. Найбільш відомими міжнародними преміями є Нобелівська премія в галузі науки та техніки, Премія Організації Об’єднаних націй за запровадження інновацій в розвиток державної служби (UNPSA), Пулітцерівська премія, премія Греммі, премія Оскар, а українськими – Шевченківська премія, Премія Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій тощо. І. В. Козієнко вказує, що премії виступають інструментом фінансового стимулювання, відзначення найкращих у своїй галузі, заохочення для подальшої праці за обраним напрямом [19, с. 121–125].

Стимулювання (від лат. *stimulus* – спонукальна сила, спонукальний засіб) – являє собою зовнішнє спонукання до дії, мотивацію поведінки [20, с. 367]. За визначенням Г. В. Хниліна, стимул – це заохочення [21, с. 153–160], Ф.Н. Щербак наполягає на тому, що стимул – це відображений у почуттях та розумових образах заохочувальний механізм, який зачіпає потреби та інтереси особистості [22, с. 280]. І.В. Козієнко пише, що стимулювання становить створення заохочувальних умов для спонукання особистості до здійснення певної діяльності [23, с. 102–103]. У правовідносинах, які існують в державі, застосовуються правові стимули, тобто

стимули, закріплені в нормах права, за допомогою яких встановлюються правила поведінки для всіх учасників суспільних відносин, заохочує правомірні дії осіб, спрямовуючи їх у необхідному для суспільства напрямку [24]. І.І. Луценко відзначає, що правове стимулювання – це тривалий процес правового впливу правових стимулів на потреби та інтереси особи, що спрямований на активізацію її правомірної поведінки [25, с. 52]. Традиційно виділяють позитивні та негативні правові стимули, де позитивні стимули ґрунтуються на прагненні до поліпшення задоволення потреб, характерною ознакою яких є спонукальний вплив на досягнення кращих результатів виробничої діяльності [26, с. 150–151]. Отже, преміювання у діяльності поліцейським є видом позитивного їх правового стимулювання, спрямованого на спонукання до досягнення кращих результатів у професійній діяльності.

Правовою основою преміювання поліцейських є Порядок та умови виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та курсантам вищих навчальних закладів МВС із специфічними умовами навчання, затверджені наказом МВС від 06.04.2016 № 260, відповідно до ст. 12 якого таке преміювання здійснюється за рішенням керівників органів поліції, які, відповідно до особливостей проходження служби та особистого внеску поліцейського в загальні результати служби, з урахуванням специфіки і особливостей виконання покладених на нього завдань та в межах асигнувань, затверджених на грошове забезпечення для утримання Національної поліції, мають право здійснювати таке преміювання; розмір премії встановлюється за рішенням керівників органів поліції відповідно до затверджених ними положень про преміювання та наявного фонду грошового забезпечення для утримання Національної поліції України; виплата премій поліцейським здійснюється за наказами керівників органів поліції; у випадку допущення поліцейськими проступків, які впливають на розмір премії, до наказу вносяться відповідні зміни та проводиться перерахунок премії в наступному місяці [27]). Тобто, як вірно вказує Д.В. Швець, преміювання поліцейських являє собою, з одного боку, заохочення, а з іншого, додатковий засіб дисциплінарних стягнень, коли за певні недоліки в роботі знімається або зменшується преміювання [24]. Доповнюючи його, зазначимо, що основною метою преміювання поліцейських є їх заохочення до досягнення кращих результатів в професійній діяльності.

Водночас, крім преміювання, до поліцейських можуть застосовуватися такі заохочення: 1) дострокове зняття дисциплінарного стягнення; 2) занесення на дошку пошани; 3) заохочення грошовою винагородою; 4) заохочення цінним подарунком; 5) надання додаткової оплачуваної відпустки тривалістю до п'яти діб; 6) заохочення відомчими заохочувальними відзнаками Національної поліції України; 7) заохочення відомчими заохочувальними відзнаками Міністерства внутрішніх справ України; 8) дострокове присвоєння чергового спеціального звання; 9) присвоєння спеціального звання, вищого на один ступінь від звання, передбаченого займаною штатною посадою; 10) заохочення відомчою заохочувальною відзнакою Міністерства внутрішніх справ України “Вогнепальна зброя”; 11) заохочення відомчою заохочувальною відзнакою Міністерства внутрішніх справ України “Холодна зброя” [28]. Отже, преміювання є лише одним з видів заохочень, які застосовуються для стимулювання діяльності поліцейських,

© Panteleiev Serhii, 2020

метою якого є спонукання до досягнення кращих результатів в професійній діяльності.

Продовжуючи розгляд особливостей преміювання поліцейських, зазначимо, що відповідно до п. 4 ст. 3 “Порядок та умови виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та курсантам вищих навчальних закладів МВС із специфічними умовами навчання”, затверджених наказом МВС від 06.04.2016 № 260, премія входить до складу грошового забезпечення поліцейських [27].

Підсумовуючи аналіз премій в діяльності поліцейських як виду правового стимулювання, спрямованого на спонукання до досягнення кращих результатів в професійній діяльності, констатуємо: основною метою преміювання поліцейських є їх заохочення до досягнення кращих результатів в професійній діяльності; преміювання є лише одним з видів заохочень, які застосовуються для стимулювання діяльності поліцейських; премія входить до складу грошового забезпечення поліцейських.

З огляду на особливості преміювання в діяльності поліцейських, виокремлені нами, постають два закономірних питання. По-перше, якщо право поліцейських отримувати премії обумовлюється спеціально й уноситься в норму антикорупційного закону, чому в цій же нормі не визначається окремо право на отримання як “дозволених” подарунків інших видів грошового забезпечення – підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер тощо. По-друге, чому окремо не закріплюється право отримувати інші заохочення, які застосовуються до спонукання до досягнення кращих результатів в професійній діяльності поліцейського, передовсім право на отримання “цінного подарунку”, який також є видом заохочень в професійній діяльності. Відповідь на такі питання очевидна: тому що закріплення як “дозволених” подарунків інших видів грошового забезпечення та заохочень не відповідатиме ні мети антикорупційного законодавства, ні здоровому глузду, оскільки вони є або формою оплати за роботу поліцейського, або визнанням їх професійних заслуг, їх отримання є загальнозрозумілим і природним і не потребує додаткового дозволу з боку антикорупційного закону. Чому законодавець робить виняток для премій і закріплює їх як вид “дозволених” подарунків у нормах антикорупційного законодавства, є незрозумілим.

На наш погляд, застосування поняття “премії” для визначення “дозволених” подарунків є невинуватим, тому “премії” як вид “дозволених” подарунків повинні бути скасовані, для чого слово “премії” необхідно вилучити з п. 2 ч. 2 ст. 23 Закону № 1700-VII.

Продовжуючи аналіз п. 2 ч. 2 ст. 23 Закону № 1700-VII, переходимо до дослідження бонусів як виду “дозволених” подарунків, передбачених у антикорупційному законодавстві.

Семантичне значення слова бонус (від лат. bonus – “добрий”) премія <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D1%8F>, винагорода, надаток [29]. У економічному словникові бонус визначається як: 1) додаткова винагорода, доплата (премія), яку отримує торговий посередник у вигляді процента до загальної суми комерційної операції, проведеної за його участю; 2) додаткова знижка на вартість товару, надана продавцем покупцеві

© Panteleiev Serhii, 2020

відповідно до умов угоди про купівлю-продаж (чи окремої згоди сторін), або для зацікавлення (винагороди) постійних покупців у подальшій співпраці [29].

У законодавстві поняття “бонус” не визначається. У науковій площині поняття “бонус” визначаються як соціальні виплати вище звичайного рівня, додаткові дивіденди понад очікувані розміри, винагороди понад звичайний розмір заробітної плати, додаткові знижки, зменшення страхової премії за оформлення договору на особливо вигідних для страховика умовах, виплати з прибутку членам правління і вищих менеджерів компаній і банків [30]. У деяких роботах зустрічається визначення бонусів як післяпродажних знижок, котрі надаються після продажу товару за виконання певних умов, передбачених договором [30]. За визначенням Н.П. Белої, бонуси фактично є мотиваційними виплатами [31, с. 19–22]. А.М. Амалян зазначає, що бонуси являють собою мультикомпонентну угоду, а сутність бонусної програми полягає в наданні клієнтам програми (покупцям) її учасниками (продавцями) за первинної купівлі певної кількості бонусів (балів, залікових одиниць винагороди тощо), які можуть бути погашені (у вигляді продажів зі знижками або безоплатної передачі товарів) під час здійснення наступних покупок у торговельних закладах [32, с. 6–13].

Відсутність єдиного визначення поняття бонусів обумовлена їх розмаїттям. Так, бонуси можуть нараховуватися на бонусну картку й у майбутньому можуть бути використані на придбання товарів/послуг замість грошей; можуть виглядати як додатковий подарунок на придбаний товар/послугу (наприклад, придбавши абонемент у тренажерний зал, особа отримує абонемент у басейн як бонус); можуть бути представлені у вигляді додаткового блага/послуги (наприклад, при купівлі автомобіля особа отримує право купити 30 % знижки на додатковий комплект гуми протягом 3 місяців)

Отже, поняття “бонус” не має чіткого визначення ні в законодавстві, ні в науковій площині і є багатограним, що може створювати проблеми при кваліфікації діянь спеціальних суб'єктів та їх виявленні. Отже, доцільним є закріплення в нормах Закону № 1700-VII зазначеного поняття як надання покупцеві можливості придбати додаткові товари або послуги безоплатно або за зниженою ціною в результаті виконання певних умов.

Підсумовуючи зазначене вище, констатуємо, що вдосконалення антикорупційних заборон та обмежень в діяльності поліцейського стосовно отримання “дозволених” подарунків у вигляді загальнодоступних знижок на товари, послуги, загальнодоступних виграшів, призів, премій, бонусів можливо шляхом розроблення та закріплення у Законі № 1700-VII понять “загальнодоступні знижки на товари, послуги”, “загальнодоступні виграші (призи)”, “бонуси” та виключення посилення на премії як на “дозволені” подарунки, для чого у Законі № 1700-VII необхідно: 1) ст. 1 доповнити визначеннями: а) загальнодоступними знижками на товари/послуги є тимчасове зменшення ціни товару виробником (реалізатором/постачальником) під час його продажу (реалізації/надання), яке запроваджується після публічного повідомлення про початок застосування знижок, при якій до споживачів доводиться інформація про ціну продукції, що була встановлена до початку застосування знижок, а також ціну цієї продукції, встановлену після їх застосування, якими можуть скористатися всі особи, що купують товар (отримують

© Panteleiev Serhii, 2020

послуги) у виробника (реалізатора/постачальника); б) загальнодоступні виграші (призи) – кошти, майно, майнові чи немайнові права, які підлягають виплаті (видачі) гравцеві в разі його виграшу в державну лотерею; у розіграші на безоплатній основі з рекламуванням (популяризацією) окремого товару, послуги, торгової марки, знаків для товарів і послуг, найменування або напрямів діяльності суб'єктів господарювання; у розіграші у вигляді конкурсів (ігор, вікторин), умов яких передбачають безоплатне набуття особою статусу її учасника та отримання учасником, який виявив кращі особисті знання та вміння; у розіграші на безоплатній основі для розважальних, благодійних або пізнавальних цілей, відповідно до оприлюднених умов їх проведення; в) загальнодоступні бонуси – надання покупцеві можливості придбати додаткові товари або послуги безоплатно або за зниженою ціною в результаті виконання певних умов; 2) з ч. 2 ст. 23 слово “премії” вилучити.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 20.03.2019).
2. *Гладун О., Годуєва К.* Запобігання корупції шляхом встановлення обмежень щодо одержання подарунків. Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 1(47). С. 32–39.
3. *Лутало О.А., Рокотянська А.С.* Деякі питання теоретико-правових засад визначення встановлених законом правопорушень щодо одержання подарунків. Забезпечення прав і свобод людини засобами адміністративного права: матеріали науково-практичного семінару / ред. колегія: О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, О.К. Волох. Київ: Видавничий центр “Кафедра”, 2017. С. 15–21.
4. Постанова Печерського районного суду м. Києва від 15.02.2017 у справі № 757/60931/16-п. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64965686> (дата звернення: 11.08.2019).
5. Словник української мови: в 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1970–1980. Т. 3. С. 69. URL: http://ukrlit.org/slovnnyk/slovnnyk_ukrainskoi_movu_v_11_tomakh/ (дата звернення: 11.08.2019).
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2005. 1728 с.
7. Про ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5007-17> (дата звернення: 19.11.2019).
8. Про рекламу: Закон України від 30.07.1996 № 270/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 19.11.2019).
9. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення: 11.08.2019).
10. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21–22. Ст. 144.
11. Про державні лотереї: Закон України від 06.09.2012 № 5204-VI. Офіційний вісник України. 2012. № 76. Ст. 3068.
12. Про затвердження Ліцензійних умов провадження організації діяльності з проведення азартних ігор і Порядку контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження організації діяльності з проведення азартних ігор: наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 18.04.2006 № 40/374. Офіційний вісник України. 2006. № 22. Ст. 1698.
13. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з організації та утримання тоталізаторів, гральних закладів у місті Києві: наказ представництва Держпідприємництва України в м. Києві від 06.11.2006 № 12. URL: <http://www.yurist-online.com/zakoni/006/05/010414.php>. (дата звернення: 11.08.2019).
14. Про заборону грального бізнесу в Україні: Закон України від 15.05.2009 № 1334-VI. Відомості Верховної Ради України. 2009. № 38. Ст. 536.
15. *Рядінська В.О.* Правове забезпечення становлення та розвитку системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Держ. наук.-дослід. ін-т МВС України. Київ: 2015. 41 с.

16. Перелік суб'єктів господарської діяльності, що мають ліцензію на діяльність з випуску та проведення лотерей. Офіційний сайт Мінфіну України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/control/> (дата звернення: 11.08.2019).
17. Про заборону грального бізнесу в Україні: Закон України від 15.05.2009 № 1334-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1334-17> (дата звернення: 11.08.2019).
18. Юридична енциклопедія: у 6 т. / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. Київ: Вид-во "Українська енциклопедія" ім. М.П. Бажана. Т. 5: П–С. 2003. 736 с.
19. Козієнко І.С. Інструменти прямого методу фінансового стимулювання інноваційної діяльності. Європейські перспективи. 2014. № 5. С. 121–125.
20. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка: в 6 т. Москва: Искра. Т. 4. 367 с.
21. Хнылин Г.В. Правовые стимулы повышения трудовой активности рабочих и служащих / в сб.: Проблемы совершенствования советского законодательства. Труды ВНИИСЗ. Москва, 1983. № 25. С. 153–160.
22. Щербак Ф.Н. Стимулы трудовой деятельности (методологический аспект). Ленинград: Изд-во Ленингр. ун-та, 1976. 280 с.
23. Козієнко І.С. Окремі аспекти фінансового стимулювання інноваційної діяльності. Україна в Євроінтеграційних процесах: матеріали XIX міжнародної науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу (м. Київ, 15–16 лютого 2014 року). Київ: КиМУ, 2013. С. 102–103.
24. Швець Д.В. Стимулювання професійної діяльності поліцейського в Україні. URL: file:///C:/Users/Lera/Downloads/v8YmfmvH2e_CN6tTVXbRKujcKL7U5_IR.pdf. (дата звернення: 11.08.2019).
25. Луценко І. Правове стимулювання як процес реалізації правових стимулів. Вибори та демократія. 2008. № 4. С. 52.
26. Чумаченко О.В. Механізм стимулювання виробничої діяльності персоналу підприємства: дис. ... канд. екон. Наук: 08.02.03. Д.: Донец. нац. ун-т, 2004. С. 150–151.
27. Порядок та умови виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та курсантам вищих навчальних закладів МВС із специфічними умовами навчання: наказ МВС від 06.04.2016 № 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0669-16> (дата звернення: 11.08.2019).
28. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#n81> (дата звернення: 11.08.2019).
29. Економічна енциклопедія. URL: <http://slovopedia.org.ua/38/53393/377737.html> (дата звернення: 10.09.2019).
30. Тутко А. Ключові вимоги щодо одержання подарунків: антикорупційний аспект. Visegrad Journal on Human Rights. № 1. Volume 1. 2019. URL: http://vjhr.sk/archive/2019_1/part_1/27.pdf (дата звернення: 10.09.2019).
31. Білова Н. Знижки та розпродажі: правила відображення в обліку. Податки та бухгалтерський облік. 2009. № 87. С. 19–22.
32. Амалян А.В. Методологічні підходи до класифікації знижок та бонусів для цілей обліку. Бізнес-навігатор. Науково-виробничий журнал. 2015. № 2(37). С. 6–13(10–11).

REFERENCES

1. On Prevention of Corruption: Law of Ukraine dated 14.10.2014 No 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (Date of Application: 20.03.2019) [in Ukrainian].
2. Hladun, O., Hodiueva, K. (2017) Zapobihannia koruptsii shliakhom vstanovlennia obmezhen shchodo oderzhannia podarunkiv. "Prevent Corruption by Imposing Restrictions on the Receipt of Gifts". Bulletin of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine 1(47), 32–39 [in Ukrainian].
3. Lupalo, O.A., Rokotianska, A S. (2017) Deiaki pytannia teoretyko-pravovykh zasad vyznachennia vstanovlenykh zakonom pravoporushen shchodo oderzhannia podarunkiv. "Several Issues of Theoretical and Legal Bases of Definition of the Offenses Established by the Law Concerning Reception of Gifts". Insurance of Human Rights and Freedoms by Means of Administrative Law: materials of a scientific-practical seminar / eds: O.V. Kuzmenko, I.D. Pastukh, O.K. Volokh. Kyiv. P. 15–21 [in Ukrainian].

© Panteleiev Serhii, 2020

4. Resolution of the Pechersk District Court of Kyiv of 15.02.2017 in Case No 757/60931/16-n. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64965686>. (date of application:11.08.2019) [in Ukrainian].
5. Slovník ukraínskoi movy: v 11 tt. Dictionary of the Ukrainian language: in 11 vols. / USSR Academy of Sciences. Institute of Linguistics; edited by I.K. Bilodid. URL: http://ukrlit.org/slovnnyk/slovnnyk_ukraínskoi_movy_v_11_tomakh/ (Date of Application: 11.08.2019) [in Ukrainian].
6. Velykyi tлумachnyi slovník suchasnoi ukraínskoi movy. “Big Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian language” / compiler V.T. Busel. 2005. 1728 p. [in Ukrainian].
7. On Pricing: Law of Ukraine of 21.06.2012 No 5007-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5007-17> (Date of Application: 19.11.2019) [in Ukrainian].
8. On Advertising: Law of Ukraine of 30.07.1996 No 270/96-VR. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>. (Date of Application: 19.11.2019) [in Ukrainian].
9. On consumer protection: Law of Ukraine of 12.05.1991 No 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (Date of Application: 11.08.2019) [in Ukrainian].
10. Economic Code of Ukraine: Law of Ukraine of 16.01.2003 No 436-IV. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2003. No 18, 19–20, 21–22. Art. 144 [in Ukrainian].
11. On State Lotteries: Law of Ukraine of September 6, 2012 No 5204-VI. Official Gazette of Ukraine. 2012. No 76. Art. 3068 [in Ukrainian].
12. Pro zatverdzhennia litsenziinykh umov provadzhennia orhanizatsii diialnosti z provedennia azartnykh ihor i Poriadku kontroliu za doderzhanniam litsenziinykh umov provadzhennia orhanizatsii diialnosti z provedennia azartnykh ihor. “On Approval of the License Conditions for the Organization of Gambling Activities and the Procedure for Monitoring Compliance with the License conditions for the Organization of Gambling Activities”: Order of the State Committee of Ukraine for Regulatory Policy and Entrepreneurship dated 18.04.2006 No 40/374. Official Gazette of Ukraine. 2006. No 22. Art. 1698 [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia litsenziinykh umov provadzhennia hospodarskoi diialnosti z orhanizatsii ta utrymannia totalizatoriv, hralnykh zakladiv u misti Kyievi. “About the Statement of Licensing Conditions of Carrying out Economic Activity on the Organization and the Maintenance of Totes, Gambling Establishments in the City of Kyiv”: the Order of Representation of the State Enterprise of Ukraine in Kyiv dated 06.11.2006 No 12. URL: <http://www.yurist-online.com/zakoni/006/05/010414.php>. (Date of Application: 11.08.2019) [in Ukrainian].
14. On the Prohibition of Gambling in Ukraine: Law of Ukraine of 15.05.2009 No 1334-VI. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2009. No 38. Art. 536 [in Ukrainian].
15. *Riadinska, V.O.* (2015) Pravove zabezpechennia stanovlennia ta rozvytku systemy opodatkuvannia dokhodiv fizychnykh osib v Ukraini. “Legal Support of Formation and Development of the System of Personal Income Taxation in Ukraine”: author’s thesis ... Dr. Law Sci.: 12.00.07. State Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Kyiv. 41 p. [in Ukrainian].
16. Perelik subiektiv hospodarskoi diialnosti, shcho maiut litsenziu na diialnist z vypusku ta provedennia loterei. Ofitsiinyi sait Minfinu Ukrainy. “List of Business Entities Licensed to Issue and Conduct Lotteries”. Official Site of the Ministry of Finance of Ukraine. URL: <http://www.minfin.gov.ua/control/> (Date of Application: 11.08.2019) [in Ukrainian].
17. On the Prohibition of Gambling in Ukraine: Law of Ukraine of 15.05.2009 No 1334-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1334-17> (Date of Application: 11.08.2019) [in Ukrainian].
18. Yurydychna entsyklopediia. Legal encyclopedia: in 6 vols. / Yu. S. Shemshuchenko (ed.) and others. 2003. 736 p. [in Ukrainian].
19. *Koziienko, I.S.* (2014) Instrumenty priamoho metodu finansovoho stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti. “Tools of the Direct Method of Financial stimulation of Innovative Activity. European Perspectives 5, 121–125 [in Ukrainian].
20. *Dal, V.I.* Tolkovyj slovar’ zhivogo velikoruskogo yazyka. “Explanatory Dictionary of the Living Great Russian Language”: in 6 vols. Moscow. Vol. 4. 367 p. [in Russian].
21. *Hnylin, G.V.* (1983) Pravovye stimuly povyseniia trudovoi aktivnosti rabochih i sluzhashhih. “Legal Incentives to Increase the Labor Activity of Workers and Employees”. In: Problems of Soviet Legislation Improvement. 1983. No 25. P. 153–160 [in Russian].
22. *Shherbak, F.N.* (1976) Stimuly trudovoi deiatelnosti (metodologicheskij aspekt). “Incentives for Work (methodological aspect). Leningrad. 1976. 280 p. [in Russian].

23. *Koziienko, I.S.* (2013) Okremi aspekty finansovoho stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti. Ukraina v Yevrointehratsiinykh protsesakh. "Some Aspects of Financial Incentives for Innovation". Ukraine in European Integration Processes: Proceedings of the XIX International Scientific and Practical Conference of Faculty. Kyiv, February 15–16, 2014. P. 102–103 [in Ukrainian].

24. *Shvets, D.V.* Stymuliuvannia profesiinoi diialnosti politseiskoho v Ukraini. "Stimulation of the Professional Activity of a Police Officer in Ukraine. URL: file:///C:/Users/Lera/Downloads/v8YmfmvH2e_CN6tTVXbRKujcKL7U5_IR.pdf (Date of Application: 11.08.2019) [in Ukrainian].

25. *Lutsenko, I.* (2008) Pravove stymuliuvannia yak protses realizatsii pravovykh stymuliv. Vybery ta demokratiia. "Legal Incentives as a Process of Realization of Legal Incentives". Elections and Democracy 4, 52 [in Ukrainian].

26. *Chumachenko, O.V.* (2004) Mekhanizm stymuliuvannia vyrobnychoi diialnosti personalu pidpriemstva. "The Mechanism of Stimulation of Production Activity of the Personnel of the Enterprise": thesis Ph.D. D.: Donets. Nat. Un-t, 2004. P. 150–151 [in Ukrainian].

27. Poriadok ta umovy vyplaty hroshovoho zabezpechennia politseiskym Natsionalnoi politsii ta kursantam vyshchyykh navchalnykh zakladiv MVS iz spetsyfychnymy umovamy navchannia: nakaz MVS vid 06.04.2016 № 260. "Procedure and Conditions for Payment of Cash Security to Police Officers of the National Police and Cadets of Higher Educational Institutions of the Ministry of Internal Affairs with Specific Training Conditions": Order of the Ministry of Internal Affairs dated 06.04.2016 No 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0669-16> (Date of Application: 11.08.2019) [in Ukrainian].

28. On the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine: Law of Ukraine of March 15, 2018 No 2337-VIII]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#n81> (Date of Application: 11.08.2019) [in Ukrainian].

29. Ekonomichna entsyklopediia. Economic Encyclopedia. URL: <http://slovopedia.org.ua/38/53393/377737.html> (Date of Application: 10.09.2019) [in Ukrainian].

30. *Tutko, A.* (2019) Kliuchovi vymohy shchodo oderzhannia podarunkiv: antykoruptsiinyi aspekt. *Visegrad Journal on Human Rights* 1 (volume 1). "Key Requirements for Receiving Gifts: Anti-Corruption Aspect". *Visegrad Journal on Human Rights* 1 (volume 1). URL: http://vjhr.sk/archive/2019_1/part_1/27.pdf. (Date of Application: 10.09.2019) [in Ukrainian].

31. *Bilova, N.* (2009) Znyzhky ta rozprodazhi: pravyla vidobrazhennia v obliku. "Discounts and Sales: Accounting Rules". Taxes and Accounting 87, 19–22 [in Ukrainian].

32. *Amalian, A.V.* (2015) Metodolohichni pidkhody do klasyfikatsii znyzhok ta bonusiv dlia tsilei obliku. "Methodological Approaches to the Classification of Discounts and Bonuses for Accounting Purposes". Business Navigator. Research and Production Journal 2(37), 6–13 (P. 10–11) [in Ukrainian].

UDC 343.35:351.74

Panteleiev Serhii,

Postgraduate,

Odessa State University of Internal Affairs,

Odesa, Ukraine

PUBLIC DISCOUNTS ON GOODS, SERVICES, PUBLIC WINS, PRIZES, PREMIUMS, BONUSES AS "PERMITTED" GIFTS FOR POLICE OFFICERS

Paper examines the issues of obtaining public discounts on goods, services, public wins, prizes, premiums, bonuses as "permitted" gifts for police officers. The concept of "public discounts on goods, services, public wins, prizes, premiums, bonuses" used in anti-corruption legislation to define "permitted" gifts – police officers can receive gifts they receive as public discounts on goods, services, public wins, prizes, awards, bonuses. On the basis of an analysis of international legislation, which

© Panteleiev Serhii, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.1\(47\)](https://doi.org/10.36486/np.2020.1(47))

Issue 1(47) 2020

<http://naukaipravohorona.com/>

establishes the main anti-corruption standards that Ukraine has to achieve; it is substantiated that the rules that would determine the limits of “permitted” gifts for special entities and include the possibility of such entities to receive public discounts, services, public wins, prizes, awards, bonuses aren’t contained in these regulations. It is emphasized that the national legislator introduced this norm without the need to comply with international anti-corruption standards.

It is stated that the improvement of anti-corruption bans and restrictions on police activities regarding the receipt of “permitted” gifts in the form of public discounts on goods, services, public wins, prizes, premiums, bonuses is possible by developing and enshrining in anti-corruption legislation the concepts of “public discounts”, “public prizes (premiums)”, “bonuses” and the exclusion of references to prizes as “allowed” gifts. In national law, these concepts are usually used as identical.

The use of the terms “publicly available discounts on goods and services”, “publicly available wins (prizes)”, “premiums”, “bonuses” in the current legislation is studied.

It is noted that legitimately police officers can win prizes only if they win the state lottery in accordance with the published conditions of its holding, i.e. – individual wins are excluded, but wins can be obtained as a result of actions not defined by law as gambling. While the concept of “bonus” has no clear definition in law or in the scientific field and is multifaceted, which can create problems in qualifying the actions of special entities and their detection, so it is advisable to enshrine in anti-corruption legislation. The concept of bonuses as a type of “permitted” gifts provided for in anti-corruption legislation is analyzed.

The amendments to the anti-corruption legislation for the consolidation of these concepts are suggested.

Keywords: corruption, anti-corruption legislation, permitted wins, prizes, premiums, bonuses, public discounts, services.

Отримано 18.02.2020